EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.3.1.
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

Tongának az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti partnerségi megállapodáshoz való csatlakozásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A csatolt tanácsi határozatjavaslat képezi a jogi eszközt Tonga egyrészről az Európai Unió, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti partnerségi megállapodáshoz (a továbbiakban: a megállapodás) történő csatlakozásának Európai Unió (EU) nevében történő jóváhagyásához, az EUMSZ 218. cikkének (6) bekezdése szerint.

A Tanács 2002. június 12-én felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy az afrikai, karibi és csendes-óceáni országokkal (AKCS) gazdasági partnerségi megállapodások (GPM) megkötésére irányuló tárgyalásokat kezdjen.

Az EU 2009. július 30-án aláírta az egyrészről az Unió (akkor még Európai Közösség), másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti gazdasági partnerségi megállapodást. Pápua Új-Guinea 2009. december 20-a óta, a Fidzsi Köztársaság pedig 2014. július 28-a óta ideiglenesen alkalmazza az átmeneti megállapodást.

Az átmeneti GPM 80. cikke rendelkezik annak lehetőségéről, hogy a többi csendes-óceáni sziget csatlakozzon a megállapodáshoz. Ennek megfelelően a Szamoai Független Állam és a Salamon-szigetek csatlakozott a megállapodáshoz, és azt a Szamoai Független Állam 2018. december 31. óta, a Salamon-szigetek pedig 2020. május 17. óta ideiglenesen alkalmazza.

Tonga 2023. július 13-án az átmeneti gazdasági partnerségi megállapodáshoz való csatlakozásra irányuló kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz, piacra jutásra vonatkozó ajánlattal együtt. A Bizottság értékelte az ajánlatot és elfogadhatónak találta azt. Ennek megfelelően lezárta az Unió nevében folytatott tárgyalásokat.

• Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel

E javaslat végrehajtja az egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok csoportjának tagjai, másrészről az Európai Közösség és tagállamai között létrejött partnerségi megállapodást (a továbbiakban: az AKCS–EU partnerségi megállapodás, vagy a Cotonoui Megállapodás[1], amelynek helyébe az AKCSÁSZ–EU partnerségi megállapodás (a Cotonoui Megállapodást követő megállapodás) lép majd).

Tonga csatlakozása az EU, Fidzsi, Pápua Új-Guinea, Szamoa és a Salamon-szigetek között fennálló átmeneti GPM-hez[2], amely egy aszimmetrikus és a WTO-val összeegyeztethető kereskedelmi megállapodás, megerősíti az EU partnerországokkal fenntartott kereskedelmi kapcsolatainak jogi keretét és megkönnyíti a kölcsönös kereskedelmet. Tonga továbbá részesévé válik az átmeneti GPM által létrehozott közös szabályok és intézmények rendszerének.

Miután a Világbank Tongát a közepes jövedelmű országok felső sávjába tartozó országnak minősítette, az ország 2019-ben lekerült az általános vámkedvezmény-rendszer (GSP) kedvezményezett országainak listájáról, és 2021. január 1-je óta már nem részesül GSP-kedvezményekben (vám- és kvótamentes hozzáférés az uniós piachoz).

---

[1] HL L 287., 2010.11.4., 3. o., A Luxembourgban 2005. június 25-én (HL L 209., 2005.8.11., 27. o.) és Ouagadougouban 2010. június 22-én (HL L 287., 2010.11.4., 3. o.) aláírt megállapodásokkal módosított megállapodás.

[2] A Tanács határozata (2009. július 13.) az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti gazdasági partnerségi megállapodás aláírásáról és ideiglenes alkalmazásáról (HL L 272., 2009.10.16., 1. o.).

A csatlakozást és a kapcsolódó belső eljárásoknak a csendes-óceáni felek (Fidzsi, Pápua Új-Guinea, Szamoa és a Salamon-szigetek) általi befejezését követően az EU és Tonga ideiglenesen alkalmazzák a megállapodást, azzal a feltétellel, hogy a megállapodás 76. cikkének (3) bekezdésével összhangban írásban értesítik egymást az e célból szükséges eljárások befejezéséről.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A gazdasági partnerségi megállapodás rendelkezéseket tartalmaz a fenntartható fejlődésről (3. cikk), amelyben a Felek újólag megerősítik, hogy a fenntartható fejlődés célkitűzése a megállapodás rendelkezéseinek szerves részét képezi, összhangban a Cotonoui Megállapodásban meghatározott átfogó célkitűzésekkel és elvekkel, továbbá különösen a szegénység oly módon történő csökkentésére és felszámolására irányuló általános kötelezettségvállalással, amely összhangban áll a fenntartható fejlődés célkitűzéseivel.

Az átmeneti GPM fejlesztésorientált kereskedelmi megállapodás, amely aszimmetrikus piacra jutást kínál Tonga számára, és lehetővé teszi, hogy megvédje az érzékeny ágazatokat a liberalizációtól, miközben számos védintézkedést tartalmaz, és rendelkezik a fiatal iparágak védelméről. Ezen túlmenően rendelkezéseket tartalmaz a Tonga Unióba irányuló exportját könnyítő származási szabályokról. E rendelkezések előmozdítják a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia[3] célkitűzésének megvalósulását és összhangban állnak az EUMSZ 208. cikkével.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A tanácsi határozat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés és különösen annak 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése, összefüggésben a 218. cikk (6) bekezdése a) pontjának v. alpontjával.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

A közös kereskedelempolitika az EUMSZ 3. cikke (1) bekezdésének e) pontjával összhangban az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.

- **Arányosság**

E javaslat az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásainak végrehajtása érdekében szükséges, nevezetesen az AKCS–EU partnerségi megállapodásban foglaltaknak megfelelően, amely különösen olyan új WTO-kompatibilis kereskedelmi megállapodások megkötését írja elő, amelyek fokozatosan megszüntetik a Felek közötti kereskedelem előtt álló akadályokat és fokozzák a kereskedelem szempontjából releváns valamennyi területen folytatott együttműködést.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Nincs más olyan jogi eszköz, amely által megvalósíthatók lennének a javaslatban megfogalmazott célkitűzések.

[3] A fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia révén az EU és tagállamai arra törekszenek, hogy a fejlődő országokra várhatóan hatást gyakorló szakpolitikákban figyelembe vegyék a fejlesztési célkitűzéseket. A fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia célja, hogy minimalizálja a különböző uniós szakpolitikák közötti ellentmondásokat és szinergiákat alakítson ki közöttük. Célja a fejlesztési együttműködés hatékonyságának növelése partnerországaink javára.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

Tárgytalan.

- **Hatásvizsgálat**

2003 és 2007 között sor került az EU–AKCS gazdasági partnerségi megállapodások fenntarthatósági hatásvizsgálatára. E projekt feladatmeghatározását az Európai Bizottság 2002-ben tette közzé versenypiaci ajánlati felhívás formájában. Az ajánlati felhívás eredményeképpen 2002 augusztusában ötéves keretszerződést kötöttek a PwC France-szal. A fenntarthatósági hatásvizsgálat végső jelentésének tervezetét az EU és a civil társadalom közötti párbeszéd keretében az Európai Bizottság által 2007. március 23-án Brüsszelben (Belgium) rendezett találkozón mutatták be az európai érdekelt feleknek. Nem került sor új fenntarthatósági hatásvizsgálatra, mivel ez a kezdeményezés egy meglévő megállapodáshoz való csatlakozásra vonatkozik, amelyet már alkalmaznak olyan más csendes-óceáni szigetállamok, amelyek strukturális jellemzői, valamint gazdasági és társadalmi helyzete hasonló Tongáéhoz.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Tonga átmeneti GPM-hez való csatlakozásának jóváhagyása nem tartozik a REFIT-eljárások hatálya alá; a megállapodás nem keletkeztet semmilyen költséget az uniós kkv-k számára; és nem vet fel semmilyen kérdést a digitális környezet szempontjából.

- **Alapjogok**

A javaslat nem jár következményekkel az alapvető jogok uniós védelme szempontjából.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Tonga teljes mértékben vám- és kvótamentes hozzáférést kap az uniós piachoz valamennyi termék tekintetében, cserében pedig fokozatosan megnyitja piacát az uniós termékek előtt. A javaslatnak nincsenek költségvetési vonzatai, hiszen a megállapodáshoz való csatlakozás révén Tonga lényegében változatlan kedvezményes (mint korábban, a standard GSP-előírás szerinti) feltételek mellett fér majd hozzá az uniós piacokhoz.

5. EGYÉB ELEMEK

- **A csatlakozás előnyei a gazdasági szereplők számára**

Az átmeneti gazdasági partnerségi megállapodás megteremti a feltételeket az EU gazdasági szereplői számára ahhoz, hogy teljes mértékben kihasználhassák a gazdaságok között fennálló lehetőségeket. Az átmeneti GPM végrehajtása folyamán az ipari termékeket Tongába exportáló uniós szereplők nagy mértékben mentesülnek a vámfizetés alól. A megállapodás megfelel az 1994. évi GATT XXIV. cikkében foglalt követelményeknek (a vámoknak és egyéb korlátozó szabályozásoknak a felek közötti kereskedelem lényegében teljes egészének tekintetében való eltörlése). Az ajánlat nagyjából a WTO-küszöbérték által meghatározott tartományban van, mivel a kereskedelem 78,9 %-át liberalizálja (a tarifacsoportok tekintetében), ami 20 év alatt az uniós exportvolumen 81 %-át teszi ki. Tonga továbbra is élvezheti majd az EU piacához való vám- és kvótamentes hozzáférésének előnyeit.

Az átmeneti GPM továbbá megállapít egy sor szabályt többek között a fenntartható fejlődés, a kereskedelem technikai akadályai (TBT), valamint az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések (SPS) terén. Ezen túlmenően az átmeneti GPM Felei részt vesznek a megállapodás keretében létrehozott kereskedelmi bizottságban. A csendes-óceáni országokban működő uniós gazdasági szereplők számára átlátható, megkülönböztetésmentes és kiszámítható környezet biztosítására irányuló célkitűzés elérését segíti az is, hogy az EU élhet a megállapodás keretében tervezett kétoldalú vitarendezési mechanizmus lehetőségével.

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Tonga részt fog venni az átmeneti GPM 68. cikkének megfelelően létrehozott kereskedelmi bizottság munkájában, amely a megállapodás végrehajtásához szükséges valamennyi kérdéssel foglalkozik, beleértve a végrehajtás nyomon követését és felülvizsgálatát, a kereskedelem technikai akadályaival és az egészségügyi és növényegészségügyi kérdésekkel kapcsolatos koordinációt és konzultációt, a kiemelt ágazatok és termékek, valamint az ebből eredő kiemelt együttműködési területek azonosítását és felülvizsgálatát, valamint a megállapodás módosítására vonatkozó ajánlásokat. A kereskedelmi bizottság a Felek képviselőiből áll.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Tárgytalan.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A javaslat 1. és 2. cikke tartalmazza Tonga átmeneti GPM-hez való csatlakozásának az Unió nevében történő jóváhagyására, valamint az annak kifejezésére szolgáló értesítésekre vonatkozó rendelkezéseket, hogy az Európai Unió hozzájárul a csatlakozáshoz és a megállapodás – annak 76. cikke (3) bekezdése értelmében történő – ideiglenes alkalmazásához.

A 3. cikk részletezi, hogy a csatlakozás jóváhagyása nem értelmezhető úgy, mint amely olyan jogokat biztosít vagy olyan kötelezettségeket ír elő, amelyekre az uniós és tagállami bíróságok előtt közvetlenül hivatkozni lehet.

A 4. cikk meghatározza a határozat hatálybalépésének időpontját.

2024/0048 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

Tongának az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti partnerségi megállapodáshoz való csatlakozásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdésére, összefüggésben 218. cikke (6) bekezdése második albekezdése a) pontjának v. alpontjával,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament egyetértésére[4],

mivel:

(1) A Tanács 2002. június 12-én felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok csoportjával gazdasági partnerségi megállapodások megkötésére irányuló tárgyalásokat kezdjen[5].

(2) Az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok között létrejött átmeneti partnerségi megállapodást[6] (a továbbiakban: az átmeneti partnerségi megállapodás), amely létrehozza a gazdasági partnerségi megállapodás keretét, 2009. július 30-án Londonban aláírták. Az átmeneti partnerségi megállapodást Pápua Új-Guinea 2009. december 20., a Fidzsi-szigeteki Köztársaság pedig 2014. július 28. óta ideiglenesen alkalmazza.

(3) Az átmeneti partnerségi megállapodás 80. cikke megállapítja a többi csendes-óceáni szigetállam csatlakozására vonatkozó rendelkezéseket. Ennek megfelelően a Szamoai Független Állam és a Salamon-szigetek csatlakozott az ideiglenes partnerségi megállapodáshoz, és azt a Szamoai Független Állam 2018. december 31. óta, a Salamon-szigetek pedig 2020. május 17. óta ideiglenesen alkalmazza.

(4) Tonga 2023. július 13-án csatlakozásra irányuló kérelmet nyújtott be az Unióhoz, piacra jutásra vonatkozó ajánlattal együtt.

(5) A Bizottság értékelte Tonga ajánlatát és elfogadhatónak találta azt. Ennek megfelelően a Bizottság 2023. szeptember 27-én lezárta a tárgyalásokat Tongával.

(6) A tervek szerint az EU és Tonga 10 nappal azt követően ideiglenesen alkalmazzák az átmeneti partnerségi megállapodást, hogy az átmeneti partnerségi megállapodás 76. cikkének (3) bekezdésével összhangban írásban értesítik egymást az e célból szükséges eljárások befejezéséről.

---

4 Az Európai Parlament [dátum]-án/-én egyetértését adta.

5 Tanácsi irányelvek az AKCS-országokkal és -régiókkal való gazdasági partnerségi megállapodások megkötésére irányuló tárgyalásokról (9930/02 (DG E II) HH/sg).

6 A Tanács 2009/729/EK határozata (2009. július 13.) az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti gazdasági partnerségi megállapodás aláírásáról és ideiglenes alkalmazásáról (HL L 272., 2009.10.16., 1. o.).

(7) Tonga csatlakozását az átmeneti partnerségi megállapodáshoz az Unió nevében jóvá kell hagyni, amennyiben Tonga a 80. cikk (2) bekezdése szerint letétbe helyezi csatlakozási okmányát,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A Tanács az Unió nevében jóváhagyja Tongának az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti partnerségi megállapodáshoz (a továbbiakban: átmeneti partnerségi megállapodás) történő csatlakozását, amennyiben Tonga annak 80. cikke (2) bekezdése szerint letétbe helyezi csatlakozási okmányát.

(2) A Bizottság elnöke az Unió nevében értesíti az átmeneti partnerségi megállapodás többi Szerződő Felét és Tongát Tonga átmeneti partnerségi megállapodáshoz történő csatlakozásának az Unió általi jóváhagyásáról.

(3) Tonga piacra jutásra vonatkozó ajánlatának szövegét csatolták e határozathoz.

2. cikk

(1) Az Unió és Tonga közötti átmeneti partnerségi megállapodás ideiglenes alkalmazása érdekében a Bizottság elnöke az Unió nevében megteszi az átmeneti partnerségi megállapodás 76. cikkének (3) bekezdésében említett értesítést.

(2) Az Unió és Tonga 10 nappal azt követően ideiglenesen alkalmazzák az átmeneti partnerségi megállapodást, hogy a Felek az (1) bekezdéssel összhangban írásban értesítették egymást az e célból szükséges eljárások befejezéséről.

3. cikk

Tonga átmeneti partnerségi megállapodáshoz történő csatlakozásának jóváhagyása nem értelmezhető úgy, mint amely olyan jogokat biztosít vagy olyan kötelezettségeket ír elő, amelyekre az uniós és tagállami bíróságok előtt közvetlenül hivatkozni lehet.

4. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök